

8. Долан Э. Д. Рынок. Микроэкономическая модель / Э. Д. Долан, Е. Д. Линдсей ; пер. с англ. – СПб. : Питер, 1992. – С. 399.

9. Эклунд К. Эффективная экономика: шведская модель. Экономика для начинающих и не только для них / К. Эклунд ; пер. со шведск. И. Г. Гоц, Л. М. Сильченко ; науч. ред. А. М. Волков ; авт. предисл. В. В. Попов, Н. П. Шмелев. – М. : Экономика, 1991. – 250 с.

10. Бланк И. А. Словарь – справочник финансового менеджера / Бланк И. А. – К. : НИКА – ЦЕНТР : ЭЛЬГА : СПБ : АЛТЕЙ, 1998. – 480 с.

11. Милгром П. Экономика, организация и менеджмент / П. Милгром, Дж. Робертс ; пер. с англ. под ред. И. И. Елисеевой, В. Л. Тамбовцева. В 2-х т. – СПб. : Экономическая школа, 2001. – Т. 1. – 468 с.

12. Экономика предприятия : Учебник для вузов / Под ред. Ф. К. Беа, Э. Дихтла, М. Швайцера ; пер. с нем. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 928 с.

13. Краснокутська Н. С. Сучасні підходи до визначення сутності ефективності діяльності підприємств / Н. С. Краснокутська, І. О. Алтухова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. / – Х. : ХДУХТ, 2006. – Вип. 3. – С. 182 – 189.

14. Коуз Р. Фирма, рынок и право / Р. Коуз ; пер. с англ. Б. Пинскера. – М. : Дело ЛТД, 1993. – 192 с.

15. Кинг У. Стратегическое планирование и хозяйственная политика / У. Кинг, Д. Клиланд ; пер. с англ. ; общ. ред. и предисл. Г. Б. Кочеткова ; – М. : Прогресс, 1982. – 399 с.

16. Власова Н. О. Система оцінки ефективності підприємств торгівлі з позиції зацікавлених сторін / Н. О. Власова, М. Д. Маловік // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. – Х. : ХДУХТ, 2010. – Вип. 1(11). – С. 152 – 160.

17. Мескон М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури ; пер. с англ. – М. : Дело, 1992. – 702 с.

18. Клейнер Г. Б. Предприятие в нестабильной экономической среде: риски, стратегии, безопасность / Г. Б. Клейнер, В. Л. Тамбовцев, Р. М. Качалов ; под общ. ред. С. А. Панова. – М. : Экономика, 1997. – 288 с.

УДК 332.1:339.3

ОЦІНКА РІВНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ТОРГОВИМИ ЗАКЛАДАМИ НАСЕЛЕННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

КОРСАК В. І.

УДК 332.1:339.3

Корсак В. І. Оцінка рівня забезпеченості торговими закладами населення регіонів України

Проведено аналіз рівня забезпеченості жителів регіонів роздрібними торговими закладами різних форматів. Встановлено дисбаланс між забезпеченістю торгівельними об'єктами «термінових покупок» міського та сільського населення у різних регіонах.

Ключові слова: роздрібна торгівля, забезпеченість торговими закладами, регіони.

Рис.: 4. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 3.

Корсак Віктор Іванович – кандидат медичних наук, Голова ради директорів компанії «Наш Край Груп» (вул. Карбишева, 1, Луцьк, Волинська обл., 43023, Україна)

E-mail: org@volw.lutsk.ua

УДК 332.1:339.3

Корсак В. И. Оценка уровня обеспеченности торговыми заведениями населения регионов Украины

Проведен анализ уровня обеспеченности жителей регионов розничными торговыми заведениями разных форматов. Установлен дисбаланс между обеспеченностью торговыми объектами «срочных покупок» городского и сельского населения в разных регионах.

Ключевые слова: розничная торговля, обеспеченность торговыми заведениями, регионы.

Рис.: 4. **Табл.:** 3. **Библ.:** 3.

Корсак Виктор Иванович – кандидат медицинских наук, Председатель совета директоров компании «Наш Край Групп» (ул. Карбышева, 1, Луцьк, Волинская обл., 43023, Украина)

E-mail: org@volw.lutsk.ua

UDC 332.1:339.3

Korsak V. I. Assessment of the Level of Commercial Establishments' Procurement of Ukrainian Regions Population

An analysis has been carried out to assess the level of support of the regions' residence with the retail outlets of various formats has been carried out. It was established the imbalance between support of urban and rural residences in different regions with «emergency purchases» retail establishments.

Key words: retail, commercial security institutions, regions

Pic.: 4. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 3.

Korsak Viktor I. – Candidate of Science (Medicine), Head of the Board of Directors of the Nash Kray Group Co (vul. Karbysheva, 1, Lutsk, Volynska obl., 43023, Ukraine)

E-mail: org@volw.lutsk.ua

Сьогодні формування сучасної моделі розвитку цивілізації на засадах сталості базується на трьох основних складових:

- ★ *екологічної* – відновлення та збереження стану природного середовища для існуючих та майбутніх поколінь;
- ★ *економічної* – забезпечення ефективного розвитку виробництва з оптимальним використанням невідновлювальних ресурсів;

- ★ *соціальної* – поліпшення умов життєдіяльності населення та підвищення його матеріального забезпечення і якості життя [1].

Слід зауважити, що в даній тріаді саме задоволення соціальних потреб населення планети сьогодні і в майбутньому є тим моментом істини, до якого повинні зводитися усі дії, пов'язані із забезпеченням сталого розвитку.

На нашу думку, важливу роль у даному процесі може відігравати роздрібна торгівля, адже саме у роздрібних торгових закладах населення задовольняє значну кількість своїх потреб, а тому рівень, на якому буде здійснюватися даний процес, може суттєво впливати на якість їх життя.

Встановлено, що важливими факторами, які визначають ступінь задоволення потреб жителів регіонів роздрібними торговельними закладами, є їх доступність, час, який споживачі витрачають на дорогу, рівень цін, якість обслуговування, ширина та глибина асортименту товарів.

Якщо врахувати, що ціна та якість обслуговування є параметрами, які визначаються переважно ринковими законами, то такі чинники, як час, який споживачі витрачають на здійснення покупок, та ширина асортименту, яка є похідною площі торгового закладу, можуть коригуватися за допомогою інституціональних впливів органів місцевої влади.

Враховуючи дане твердження, саме моніторинг та приведення до нормативних показників кількості торгових закладів, їх територіальної локалізації та величини площі повинні стати відправними точками для підвищення рівня задоволення потреб жителів регіонів у роздрібній торговельній мережі.

Дослідженням територіальної організації та забезпеченості населення роздрібними торговими закладами в оптимальній кількості відповідної площі займалися такі вчені, як: Алімов О. М., Бутко М. П., Апопій В. В., Бергер І. М., Брензович К. С., Герасимчук З. В., Заставний Ф. Д., Ковальська Л. А., Корецька Н. І., Ткачук В. В., Стеченко Д. М., Чернюк А. Г., Памбухчянц О. В., Платонов В. М., Ребицький В. М., Соболев В. О., Фащевський М. І., Щедрова І. М. та ін. Проте на сьогодні в Україні не існує реальних нормативів, за якими можна було б оцінити рівень задоволеності населення роздрібною торговельною мережею, що унеможлиблює встановлення об'єктивної ситуації і, відповідно, не дозволяє розробити комплекс заходів з коригування її із ціллю покращення забезпеченості населення послугами роздрібною торговельною мережі.

Мета статті – проаналізувати рівень забезпеченості роздрібними торговими об'єктами жителів регіонів України.

Територіальна організація роздрібною торгівлі, структура форматів торгових закладів регіону, їх кількість та площа повинна ґрунтуватися на балансі інтересів споживачів, торговельних організацій, виробників та держави [2]. Для забезпечення цього балансу необхідно використовувати параметри, які релевантно відображали б його ступінь. Так, існує велика кількість показників, які характеризують рівень розвитку роздрібною торгівлі, зокрема: забезпеченість населення торговою площею, забезпеченість населення торговою площею по продовольчих товарах, забезпеченість населення торговою площею по непродовольчих товарах, середній розмір магазину, розмір роздрібного товарообороту на 1 м² торгової площі, товарооборот продовольчих товарів на 1 особу, роздрібний товарооборот непродовольчих товарів на 1 особу, щільність розміщення об'єктів роздрібною торгівлі відносно населення, щільність розміщення

магазинів відносно населення, щільність розміщення об'єктів роздрібною торгівлі відносно території, щільність розміщення магазинів відносно території [3].

Проте, на нашу думку, для спрощення оцінки рівня задоволення потреб населення у торговельних послугах та отримання достовірних результатів дослідникам та органам місцевого самоврядування слід сконцентруватися на аналізі кількості торгових закладів та їх площі, адже саме ці показники характеризують задоволення потреб населення в часі, який вони витрачають на здійснення покупок, та асортименті товарів, необхідних для якісного життя.

Використовуючи розроблений нами розподіл роздрібних торгових закладів на формати (*рис. 1*) та методику визначення мінімально допустимої кількості торгових об'єктів, необхідних для задоволення потреб населення регіону в торговельних послугах (*табл. 1*), нами було розраховано кількість торгових закладів – «термінових», «планових» та «акумульованих» покупок для міст, селищ та сіл різних регіонів України, яка адекватно задовольнила б потреби їх жителів (*табл. 2*).

При аналізі розрахункових результатів та співставленні із фактичними даними було встановлено, що у цілому по Україні рівень забезпеченості торговими закладами становить 130,1%. На перший погляд, це є досить непоганим результатом, проте якщо врахувати, що забезпеченість міського населення в середньому по Україні становить 233%, а сільського – 54,5%, то можна зробити висновок про суттєвий дисбаланс у рівні задоволення потреб населення, яке проживає в різних типах населених пунктів (*табл. 3*).

Крім того було виявлено, що мінімальний рівень забезпеченості в різних регіонах торговими закладами суттєво відрізнявся. Так, якщо в Сумській області він становив лише 69,8%, то в Одеській – 185,8% (*рис. 2*).

Слід також зауважити, що у всіх регіонах міські жителі забезпечені закладами роздрібною торгівлі в кількості, яка перевищує мінімально допустимі показники (*рис. 3*), чого не можна сказати про сільське населення регіонів, адже лише у Київській та Закарпатській областях даний показник є вище мінімального значення, а якщо врахувати, що в Сумській, Харківській та Луганській областях цей критерій менше третини від мінімального значення, то можна зробити висновок, що забезпеченість сільського населення закладами роздрібною торгівлі є критично недостатньою (*рис. 4*).

ВИСНОВКИ

Таким чином, у цілому в Україні рівень забезпечення населення роздрібною торговельною мережею є задовільним та відповідає стану розвитку економіки в державі.

На нашу думку, саме надмірна кількість торгових закладів у містах пояснює тренд, який спостерігається останні десятиліття і який полягає у постійному зменшенні абсолютної кількості торгових об'єктів та збільшенні їх середньої площі, що дозволяє суттєво розширити асортимент та покращити якість задоволення потреб

населення у торговельних послугах. Тобто зменшення кількості торгових закладів у містах є цілком логічним явищем, яке корелює зі світовими тенденціям розвитку роздрібно торгівлі в країнах із перехідною економікою, і не повинно викликати занепокоєння у вчених та органів місцевого самоврядування.

Проте значне відставання у задоволенні потреб сільських жителів у кількості торгових закладів для здійснення термінових покупок, потребує розробки та впровадження загальнодержавної програми для вирішення даної проблеми. ■

Рис. 1. Розподіл торгових закладів на формати залежно від часу, який споживачі витрачають на здійснення покупок, та мотиву їх відвідування

Таблиця 1

Методика розрахунку кількості торгових закладів, необхідних для ефективного обслуговування населення регіонів

Визначення оптимальної кількості торгових закладів «термінових покупок» для міст і селищ міського типу та сіл (ТП_{місто}, ТП_{село})
$ТП_{місто} = S_{місто} / S_{ТЗТТ}; S_{місто}$ – площа міста (селища міського типу) км ² ; $S_{ТЗТТ}$ – площа торгової зони торгових об'єктів для здійснення термінових покупок (за даними наших досліджень, радіус торгової зони становить 600 м, відповідно площа залежно від рівня конкуренції ($\approx 10 - 15\%$ пересікання) наближено дорівнює 1 км ²). $ТП_{село}$ – кількість торгових закладів для сіл також розраховується за вищенаведеною формулою, проте мінімально допустима величина – один торговий заклад на одне село
Визначення оптимальної кількості торгових закладів «планових покупок» для міст та селищ міського типу (ПП_{місто})
$ПП_{місто} = S_{місто} / S_{ТЗПП}; S_{місто}$ – площа міста (селища міського типу) км ² ; $S_{ТЗПП}$ – площа торгової зони торгових об'єктів для здійснення «планових покупок» (за даними наших досліджень, радіус торгової зони становить 2 км, відповідно площа залежно від рівня конкуренції ($\approx 10 - 15\%$ пересікання) наближено дорівнює 10 км ²).
Визначення оптимальної кількості торгових закладів «планових покупок» для сіл (ПП_{село})
$ПП_{село} = S_{регіону} / S_{ТЗППС} - ПП_{місто}; S_{регіону}$ – площа регіону, для якого розраховується кількість торгових закладів, які повинні забезпечити сільські населені пункти у планових покупках км ² ; $S_{ТЗППС}$ – площа торгової зони торгових об'єктів для здійснення «планових покупок» для жителів сільських населених пунктів (за даними наших досліджень, радіус торгової зони становить 25 км, відповідно площа залежно від рівня конкуренції ($\approx 10 - 15\%$ пересікання) наближено дорівнює 2000 км ²). Від розрахункової кількості торгових об'єктів, необхідних для забезпечення потреб сільського населення у планових покупках, віднімається розрахункова кількість торгових закладів планових покупок, які необхідні для міст і селищ міського типу, оскільки вони також будуть обслуговувати сільське населення
Визначення оптимальної кількості торгових закладів «акумулятивних покупок» для міст і селищ міського типу та сіл (АП)
$АП = S_{регіону} / S_{ТЗАП}; S_{регіону}$ – площа регіону, для якого розраховується кількість торгових закладів, які повинні забезпечити населення регіону в акумулятивних покупках км ² ; $S_{ТЗАП}$ – площа торгової зони торгових об'єктів для здійснення «акумулятивних покупок» для жителів регіону (за даними наших досліджень, радіус торгової зони становить 60 км, відповідно площа залежно від рівня конкуренції ($\approx 10 - 15\%$ пересікання) наближено дорівнює 10 000 км ²).

Таблиця 2

Розрахунок мінімальної кількості торгових закладів різних форматів для різних регіонів України.

Регіон, область	Вихідні параметри			Розрахункова кількість міських та селищних торгових закладів		Розрахункова кількість сільських торгових закладів		Розрахункова кількість торгових закладів акумульованих покупок	Розрахункова кількість торгових закладів
	Площа території тис. км ²	Площа міст і смт, км ²	Кількість сіл, км ²	Термінових покупок	Планових покупок	Термінових покупок	Планових покупок		
Україна	603,5	18 946	28457	18 946	1894,6	28457	604	60,35	49 358
Автономна Республіка Крим	26,1	689	948	689	68,9	948	26,6	2,61	1 709
Вінницька	26,5	504	1466	504	50,4	1466	27	2,65	2 023
Волинська	20,1	332	1054	332	33,2	1054	20,6	2,01	1 421
Дніпропетровська	31,9	1 600	1435	1 600	160	1435	32,4	3,19	3 198
Донецька	26,5	2 415	1118	2 415	241,5	1118	27	2,65	3 777
Житомирська	29,8	477	1613	477	47,7	1613	30,3	2,98	2 141
Закарпатська	12,8	342	579	342	34,2	579	13,3	1,28	956
Запорізька	27,2	791	915	791	79,1	915	27,7	2,72	1 788
Івано-Франківська	13,9	558	765	558	55,8	765	14,4	1,39	1 380
Київська	28,1	771	1 1 26	771	77,1	1126	28,6	2,81	1 977
Кіровоградська	24,6	506	998	506	50,6	998	25,1	2,46	1 557
Луганська	26,7	2 004	782	2 004	200,4	782	27,2	2,67	2 989
Львівська	21,8	667	1850	667	66,7	1850	22,3	2,18	2 586
Миколаївська	24,6	498	894	498	49,8	894	25,1	2,46	1 444
Одеська	33,3	615	1125	615	61,5	1125	33,8	3,33	1 805
Полтавська	28,8	730	1814	730	73	1814	29,3	2,88	2 620
Рівненська	20,1	278	1000	278	27,8	1000	20,6	2,01	1 308
Сумська	23,8	579	1466	579	57,9	1466	24,3	2,38	2 105
Тернопільська	13,8	313	1023	313	31,3	1023	14,3	1,38	1 369
Харківська	31,4	994	1680	994	99,4	1680	31,9	3,14	2 777
Херсонська	28,5	416	658	416	41,6	658	29	2,85	1 118
Хмельницька	20,6	501	1414	501	50,1	1 414	21,1	2,06	1 967
Черкаська	20,9	500	824	500	50	824	21,4	2,09	1 376
Чернівецька	8,1	337	398	337	33,7	398	8,6	0,81	770
Чернігівська	31,9	575	1483	575	57,5	1483	32,4	3,19	2 119

Таблиця 3

Аналіз рівня забезпеченості населення роздрібними торговими закладами у різних регіонах в залежності від типу населеного пункту

Регіон, область	Розрахункова кількість торгових закладів разом	Фактична кількість магазинів 2011 р. разом	Забезпеченість у кількості ТЗ разом, %	Розрахункова кількість торгових закладів у містах і селищах	Фактична кількість магазинів 2011 р. у містах	Забезпеченість у кількості ТЗ міст, %	Розрахункова кількість торгових закладів у селах	Фактична кількість магазинів 2011 р. у селах	Забезпеченість у кількості ТЗ сіл, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Україна	49 358	64211	130,1	20901	48692	233,0	28 457	15519	54,5
Автономна Республіка Крим	1709	3056	178,9	761	2352	309,3	948	704	74,3

ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ ТА ПОСЛУГ

ЕКОНОМІКА

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Вінницька	2023	2467	121,9	557	1143	205,2	1466	1324	90,3
Волинська	1421	1558	109,6	367	1001	272,6	1054	557	52,8
Дніпропетровська	3198	4351	13,6,0	1 763	3714	210,6	1435	637	44,4
Донецька	3777	5175	137,0	2 659	4780	179,8	1118	395	35,3
Житомирська	2141	1948	91,0	528	1154	218,7	1613	794	49,2
Закарпатська	956	1575	164,7	377	895	237,1	579	680	117,4
Запорізька	1788	2301	128,7	873	1903	218,0	915	398	43,5
Івано-Франківська	1380	1668	120,9	615	1151	187,1	765	517	67,6
Київська	1977	2908	147,1	851	1615	189,8	1126	1293	114,8
Кіровоградська	1557	1769	113,6	559	1206	215,7	998	563	56,4
Луганська	2989	2760	92,3	2207	2556	115,8	782	204	26,1
Львівська	2586	4078	157,7	736	3215	436,9	1850	863	46,6
Миколаївська	1444	1576	109,1	550	1153	209,5	894	423	47,3
Одеська	1805	3353	185,8	680	2725	400,8	1125	628	55,8
Полтавська	2620	2338	89,2	806	1587	196,9	1814	751	41,4
Рівненська	1308	1627	124,4	308	877	284,9	1000	750	75,0
Сумська	2 105	1469	69,8	639	1045	163,5	1466	424	28,9
Тернопільська	1369	1258	91,9	346	805	232,9	1023	453	44,3
Харківська	2777	3643	131,2	1097	3313	302,1	1680	330	19,6
Херсонська	1118	1406	125,7	460	1005	218,3	658	401	60,9
Хмельницька	1967	1926	97,9	553	1207	218,2	1414	719	50,8
Черкаська	1376	1858	135,0	552	1283	232,4	824	575	69,8
Чернівецька	770	967	125,7	372	643	173,1	398	324	81,4
Чернігівська	2119	1926	90,9	636	1153	181,4	1483	773	52,1
Київ	920	4455	484,4	920	4455	484,4	-	-	
Севастополь	159	795	500,3	130	756	582,0	29	39	134,5

Рис. 2. Рівень забезпеченості торговими закладами регіонів України

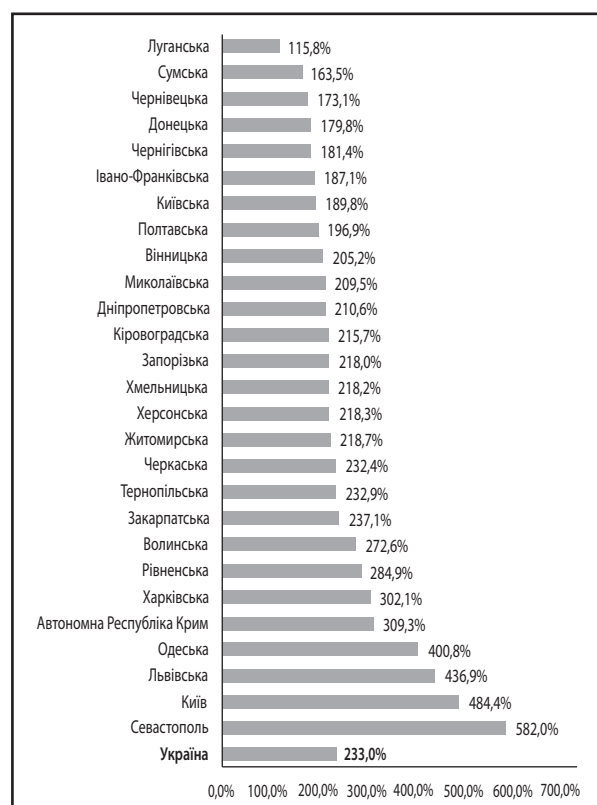

Рис. 3. Рівень забезпеченості торговими закладами міського населення регіонів України

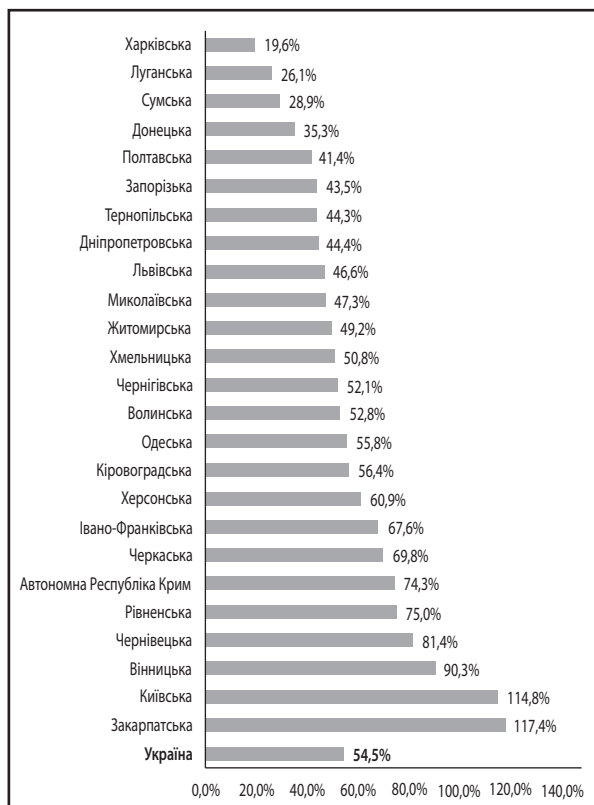

Рис. 4. Рівень забезпеченості торговими закладами сільського населення регіонів України

ЛІТЕРАТУРА

1. Герасимчук З. В. Стимулювання сталого розвитку регіону: теорія, методологія, практика : монографія / З. В. Герасимчук, В. Г. Поліщук. – Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2011. – 516 с.

2. Про Концепцію розвитку внутрішньої торгівлі України / Кабінет Міністрів України // Постанова № 1449 від 20.12.1997 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua-info.biz/legal/baselp/ua-tmwaft.htm>

3. Лісіца В. В. Ефективність територіальної організації роздрібної торгівлі споживчої кооперації : дис. ... канд. екон. наук: 08.07.05 / Лісіца В. В. – Харків, 2004. – 249 с.

УДК 658.871/878.001.76

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

БУТ С. Ю.

УДК 658.871/878.001.76

Бут С. Ю. Управление проектами инновационного развития торговых предприятий

У статті розглянуто наукові основи управління проектами інноваційного розвитку торговельних підприємств. Проведено аналіз проблеми управління проектами в галузі торгівлі. Розроблено рекомендації, щодо професійного управління проектами.

Ключові слова: інновації, інноваційні проекти, інноваційна діяльність, інноваційний розвиток, торговельне підприємство, управління проектами.

Бібл.: 8.

Бут Світлана Юріївна – асистент, кафедра менеджменту, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: but-2005@ukr.net

УДК 658.871/878.001.76

Бут С. Ю. Управление проектами инновационного развития торговых предприятий

В статье рассмотрены научные основы управления проектами инновационного развития торговых предприятий. Проведен анализ проблемы управления проектами в отрасли торговли. Разработаны рекомендации по профессиональному управлению проектами.

Ключевые слова: инновации, инновационные проекты, инновационная деятельность, инновационное развитие, торговое предприятие, управление проектами.

Библ.: 8.

Бут Светлана Юрьевна – ассистент, кафедра менеджмента, Киевский национальный торговельно-экономический университет (ул. Киото, 19, Киев, 02156, Украина)

E-mail: but-2005@ukr.net

UDC 658.871/878.001.76

But S. Y. Project Management Innovation Development Trade Enterprises

The article considers the scientific basis of project management innovation of commercial enterprises. An analysis of project management was done. The recommendations regarding professional project management are proposed.

Key words: innovation, innovation projects, innovative development, commercial enterprise, project management

Bibl.: 8.

But Svetlana Yu. – Assistant, Department of Management, Kyiv National University of Trade and Economy (vul. Kioto, 19, Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: but-2005@ukr.net